

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Bollnäs kommun, maj 2024-oktober 2024

Innehåll

Trygghetsskapande arbete i Bollnäs kommun	3
Åtgärdsplan för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete	3
Styrgruppen för social hållbarhet	4
Rapport, maj 2024-oktober 2024	4
Läget i Bollnäs kommun	4
Vad händer i Bollnäs kommun inom området?	5
Det här kan du som invånare göra	6
Förälder / vårdnadshavare och andra viktiga vuxna	6
Vid utsatthet för våld och / eller misstanke om våld	7

Trygghetsskapande arbete i Bollnäs kommun

Sedan några år tillbaka har Bollnäs kommun regelbundet kartlagt och tagit fram aktuella lägesbilder avseende trygghet och brottslighet. Information samlas in genom inrapportering i ett digitalt verktyg. Inrapporteringen sker varje vecka och ca 40 rapportörer från olika delar av samhället har möjlighet att rapportera in. Rapportörerna kommer från företag, kommunens egna verksamheter, sjukvård och föreningar. I underlaget ingår även anmälda brott till polisen, orosanmälningar till socialförvaltningen, statistik från statistiska centralbyrån och från statistiksidan Kolada.se

Utifrån sammanställningen av lägesbilden samordnar kommunen och polisen insatser. Polisen använder resultatet som underlag när de prioriterar sitt arbete. Kommunen använder det som underlag i vilka insatser som ska göras. I juli 2023 trädde en ny lag som reglerar kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbete (lag 2023:196) i kraft. För att uppfylla lagens intentioner har kommunen i uppgift att sprida information till såväl kommuninvånare som andra aktörer. Med detta avses att delge korrekt information om brottsligheten i kommunen och det brottsförebyggande arbete som bedrivs, detta lagkrav uppfylls bland annat genom denna halvårsrapport.

Åtgärdsplan för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

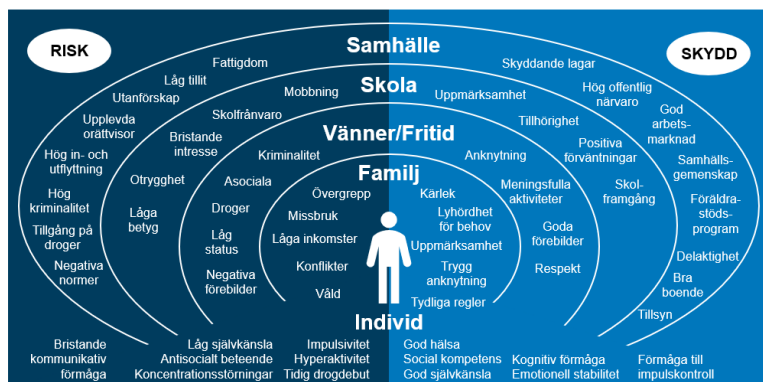
I enlighet med lagen (2023:196) ska kommunerna kartlägga brottsligheten inom sitt geografiska område och ta fram en lägesbild. Utifrån lägesbilden tas det fram en åtgärdsplan. Bollnäs kommuns åtgärdsplan utgår från de identifierade problemens gemensamma risk- och skyddsfaktorer för att arbetet ska bli så effektivt som möjligt. Riskfaktorer är faktorer som ökar risken för ett utfall, till exempel att barn och unga ska börja använda eller få problem av alkohol, narkotika, tobak eller spel om pengar. Skyddsfaktorer är faktorer som skyddar människor från ohälsa kopplad till olika levnadsvanor och dämpar effekten av riskfaktorer.

Bilderna här nedan visar hur risk och skyddsfaktorer samspelar. Den blå bilden är utlånad från Göteborgs stad och visar den socioekologiska modellen, den högra bilden visar kommunens preventionsstjärna.¹ Ohälsa, droganvändning, våld, kriminalitet och utanförskap är samhällsproblem som i stor utsträckning kan förklaras av samma bakomliggande faktorer, eller risk- och skyddsfaktorer. Tidigt främjande och förebyggande arbete som påverkar dessa bakgrundsfaktorer kan därför få effekter på många problemområden samtidigt. Genom samverkan i det främjande och förebyggande arbetet har vi bättre möjligheter att nå resultat på fler områden. Genom styrgruppens kartläggning av gemensamma risk och skyddsfaktorer inom olika problemområden, som lägesbilden visar, så har åtgärder/insatser planerats för att få gynnsam effekt i alla delar av preventionsstjärnan. Till exempel så visar forskning att alkohol är en riskfaktor för ohälsa bland unga och kan leda till bland annat självskador,

---

¹ Preventionsstjärnan är ett sätt att illustrera hur närliggande förebyggande frågor är sammanlänkade genom gemensamma risk- och skyddsfaktorer.

våld och beroende. Alkohol kan försämra den psykiska hälsan genom att det bidrar till oro och ångest och att man sover sämre. Genom riktade insatser mot alkoholkonsumtion får vi genomslag även inom andra områden. Förståelse för hur risk och skyddsfaktorer samspelar utgör en viktig pusselbit att förstå vilka åtgärder/insatser som fungerar och ger mest effekt i kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

Figur 1 Socioekologiska modellen (källa Göteborgs stad) och Bollnäs kommuns preventionsstjärna

Styrgruppen för social hållbarhet

Styrgruppen för social hållbarhet där verksamhetschefer från olika förvaltningar, Bollnäs Bostäder samt polis ingår utgör kommunens strategiska råd. Styrgruppen är det forum där de trygghetsskapande och brottsförebyggande frågorna lyfts på tjänstepersonsnivå. Styrgruppen ansvarar också för att tillsätta operativa arbetsgrupper för att effektivt arbeta med trygghetsskapande och brottsförebyggande insatser. Styrgruppens långsiktiga arbete utgår från social prevention vilket fokuserar på att påverka människors benägenhet att begå brott genom att förstärka individens förmåga till självkontroll och att stärka de sociala banden till samhället. Det kan exempelvis innefatta insatser för tidigt föräldrastöd, en välfungerande skolgång och riktade sociala insatser. Styrgruppens kortsiktiga arbete utgår från situationellt brottsförebyggande arbete vilket handlar om att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen där brott kan begås. Här kan exempelvis nämnas insatser såsom väktarrondering och kamerabevakning. För ett effektivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete så behöver social och situationell prevention gå hand i hand.

Ytterst vilar ansvaret för arbetet på kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Rapport, maj 2024-oktober 2024

Läget i Bollnäs kommun

I takt med att vi utbildar fler rapportörer som uppmärksammar otrygghet och brottslighet i kommunen bidrar detta till att styrgruppen får ett bättre underlag att arbeta utifrån. Arbetet sker inom ramen för ett strukturerat och systematiskt arbetssätt, där såväl inrapporteringen och polisens statistik utgör en viktig del av den data som bearbetas och som beskriver problembilden. Behovet av

brottsförebyggande åtgärder bedöms sedan utifrån ett kunskapsbaserat underlag, samt att de åtgärder som planeras och vidtas, kort och långsiktigt, är lämpliga och har sin grund i vad forskning visar är effektivt. Under perioden 1 maj 2024 till 31 oktober 2024 har 147 rapporter om olika händelser rapporterats in i lägesbildsinsamlingen. Det innebär en marginell ökning sedan vårens rapport. De flesta rapporter rör ”skadegörelse” här är det mest rapporter om klotter som inkommit. Den andra kategorin är ”annat otrygghetskapande eller ordningsstörning” här är det mest rapporter om misstänkt droghantering som inkommit. Statistik från polisen för samma tidsperiod visar att det kommit in 303 anmälningar och att det är skadegörelsebrott, narkotikabrott och stöldbrott som är de brott som anmäls mest. Eftersom viss inrapportering som sker direkt till kommunen även resulterar i en polisanmälan så råder också en viss överlappning i antal brott och otrygghetskapande händelser.

Vad händer i Bollnäs kommun inom området?

Inom kommunens verksamheter pågår löpande ett trygghetskapande och brottsförebyggande arbete där polisen, kommunens förvaltningar och Bollnäs Bostäder är delaktiga. Samverkan sker också med civilsamhället.

Det som hänt sedan vårens rapport är bland annat:

- Omfattande utbildningsinsatser med inriktning föräldrastöd för barn och unga i risk för att utveckla kriminalitet i metoderna Cope och Funktionell familjeterapi.
- Under sommaren har det genomförts uppsökande arbete så kallad fältning.
- Informationsinsats har genomförts i samarbete med polisen och socialtjänsten riktat mot drogtecken och risktecken för kriminalitet där ca 100 deltagare/föräldrar deltog.
- Kunskapshöjande insatser om orosanmälan vid oro för att barn far illa har genomförts.
- Det pågår ett pilotprojekt runt förstärkt föräldrastöd i samverkan med BVC i Arbrå och Kilafors samt Familjecentrum där 3 hembesök erbjuds under barnets första 8 månader.
- Bollnäs Bostäder har satt upp information på trapphustavlor för att uppmärksamma och uppmana till att agera vid misstanke om våld.
- Samtliga skolor arbetar med [En kortlek fri från våld](#).
- "Stopp! Min kropp-vecka". [Material från Rädda Barnen](#) används av mentorerna, med inriktning mot förskolan, lågstadiet, fritids, fritiden och på nätet.
- Lovaktiviteter och aktiviteter i de olika kommundelarna under hela året som ett komplement till föreningslivet för barn och unga. Under sommarlovet har idrottshallar hållits öppna och verksamhet på Solrosen i samverkan med

Föreningsalliansen där föreningslivet getts möjlighet att ordna kostnadsfria aktiviteter under sommarlovet.

- Bollnäs kommuns idrottsanläggningar har varit anslutna till nätverket PRODIS (Prevention av dopning i Sverige) sedan starten 2008 och är sedan dess samordnare för antidopingarbetet i kommunen, Prodis, 100 % Ren Hårdträning med nolltolerans för doping på våra anläggningar. Uppmärksamhetsveckan genomfördes vecka 41 med aktiviteter på träningsanläggningarna och erbjudande till alla träningsanläggningar belägna inom Bollnäs kommun att delta i 100% Ren Hårdträning.
- Arbete med att öka förutsättningarna för föreningslivet att ha evenemang på kommunens anläggningar där ett arbete med säkerheten runt evenemangen ingår. Den 8 september genomfördes i samverkan med Föreningsalliansen och RF-SISU föreningarnas dag på Bollnäs sporthall, Solrosens IP och Sävstaås IP.
- Fritidsenheten samverkar sedan september med Arbetsmarknad och etablering (AME) med en satsning som hjälper nyanlända att hitta inspiration för bättre hälsa, få kunskap om föreningslivet, hitta sociala nätverk och inkluderas i samhället. Under hösten utökas samarbetet med fler tillfällen.
- Sommaraktiviteter på folkparken Långnäs.
- Bollnäs kommun har under sommaren erbjudit totalt 210 ungdomar ferie- eller sommarjobb i kommunens förvaltningar.

Det här kan du som invånare göra

Förälder / vårdnadshavare och andra viktiga vuxna

Som föräldrar / vårdnadshavare är det bra om du lär känna dina barns kompisar. Var intresserade av vad barnen gör, vem de umgås med (även på nätet) och var de är. Barn har rätt till ett tryggt liv med goda uppväxtvillkor. Där hör varken våld, otrygghet, alkohol, narkotika, doping eller tobak hemma. Du har möjlighet att trygga barns uppväxtvillkor och hjälpa till att skapa ett tryggare samhälle. Till exempel kan du våga se, reagera och agera mot våld! Agerar vi på ett tidigt stadium, även mot mindre våldshandlingar så hindrar vi det grövre våldet att få fäste. Tänk också på att göra en orosanmälan vid våld i ungas partnerrelationer. Både hen som utsätts och hen som utsätter någon annan har rätt till skydd, hjälp och stöd. Från 15 år kan den unge själv kontakta socialtjänsten om hen har frågor eller behöver hjälp [Stöd till barn och ungdom | Bollnas kommun](#)

Tips till föräldrar, vårdnadshavare och andra viktiga vuxna:

- Ställ frågor och prata med ditt barn.
- Var vaken när ditt barn kommer hem.
- Lukta! Parfym och tuggummi kan dölja doft.
- Var uppmärksam på om ditt barn använder ögondroppar. Ögondroppar döljer röda ögon som kan uppstå om barnet röker cannabis.
- Hur ser pupillerna ut – är de ”för stora” eller ”för små”?

- Håll koll på ditt barns sociala medier och vilka de kommunicerar med där.
- Håll koll på vad ditt barn köper för sin vecko- eller månadspeng, även för det du swishar till ditt barn.
- Håll koll på barnens konton, försvinner det eller kommer det in pengar till eller från okända?
- Prata med andra föräldrar och hjälp varandra att hålla koll, kom överens om gemensamma regler för era barn.
- Prata med ditt barn om din inställning till droger och alkohol, fester och att vara ute sent på kvällarna.
- Föregå med gott exempel, reflektera över dina egna drog och alkoholvanor.
- Var beredd att åka i väg under kvällen om något skulle hända.

Här finns mer information för dig som vårdnadshavare och viktig vuxen:

[Gängsnacket](#)

[Trygg online och på sociala medier](#)

[Stöd till dig som vuxen om barn | Bris - Barnens Rätt i Samhället](#)

Anmäl till polisen om du misstänker droghandel eller andra brott. Är det pågående ring 112 annars anmäl på 114 14 alternativt [Anmäl brott | Polismyndigheten](#)

Misstänker du att ett barn /ungdom missbrukar, säljer droger eller befinner sig i en miljö där det finns droger eller om du är orolig för att ett barn far illa, gör en orosanmälan här: [Oro för barn 0–20 år - Anmälan - Bollnäs kommun | Självservice](#) Det går också att göra anmälan via telefon. På kontorstid ringer du 0278-252 02 efter kontorstid är telefonnumret: 026-10 02 25.

Lämna in observationer till kommunen rörande till exempel klotter, gatubelysning, skadegörelse med mera [Felanmälan - Bollnäs kommun | Självservice](#)

Här finns mer information:

[Föräldrastöd om skadligt bruk, riskmiljö och beteende | Bollnäs kommun](#)

[Föräldraskolan om droger | Polismuseet](#)

[Droghandboken - Du spelar roll \(1\)](#)

[Droghandboken - Om det händer \(2\)](#)

Vid utsatthet för våld och / eller misstanke om våld

Våld är allt som skadar, smärtar, skrämmer och/-eller kränker dig. Våld är när någon får dig att avstå från sådant du vill göra eller tvingar dig göra något som du inte vill. Alla människor, oavsett ålder eller könstillhörighet är födda fria och har rätt till ett liv fritt från våld.

Här hittar du mer information om var du kan vända dig: du som utsätts för våld, du som utsätter andra för våld eller du som upplever våld i din närhet:

[Våld i nära relationer | Bollnas kommun](#)

[Barn som upplever våld i hemmet | Bollnas kommun](#)

[Om du utövar våld i din relation | Bollnas kommun](#)

För polisen råder det ingen tvekan. Att utsätta en närstående för våld, hot eller kränkningar är ett allvarligt brott. Om du eller någon du känner – vuxen eller barn – är utsatt, kontakta polisen. Det är såklart inte enkelt, men en kontakt med polisen kan vara ett steg på vägen. Vid en akut situation ring polisen på 112, är det inte akut ring 114 eller anmäl [Om jag anmäler våld i nära relation | Polismyndigheten](#)